

DECISION

DEL

Doctissimo, y Excelentissimo

Señor H. H. Hassalem. M. A. A. B. D.

R. M. R. Zevi Asquenazi,

con su BETDIN, sobre el Problema

Si NATURALEZA, y Dios, y Dios,

y NATURALEZA es todo uno? Segun

lo predicò el Senor H. H. R.

DAVID NIETO en el K. K. de

LONDRES,

En 23 de Kisleu 5464.

Elul

5465.

EN LONDRES:

Por THO. ILIVE en *Aldersgate-street.*

BENIGNO LECTOR.

I en Elul del año passado 5464 leyste en dos dilatados Dialogos, la explicacion del censurado Problema; SI NATURALEZA, Y DIOS, Y DIOS, Y NATURALEZA Es todo uno? enel presente Elul deste año 5465. lo leeras aprozado, y aplaudido enestas dos breves, y succintas cartas, que te ofrezco, una que consulta, y otra que determina.

Las gracias debes dirigirlas a los muy Ilustres Señores del Mahamad; cuya incomparable vigilancia inquirio el mas docto Sabio, y el mas excelente Maestro, que venera nuestro siglo; para experimentar si con tan autorizada decision, fossiegan las consciencias hasta agora agitadas. Entre muchos sujetos que el desvelo ofrecio

para este objeto, se determinò preferir el
Eruditissimo, Doctissimo, y Excelentissi-
mo, señor ; H. H. R. Zevy Asquenazy ;
por que concurriendo enèl mucha sciencia,
mucha agudeza, y mucha piedad ; y por
corona destas, y otras singulares virtudes,
una inflexible constancia enel juzgar ; pare-
cio a dichos Señores, que no podian hallar
columna mas solida, a quien apoyar assump-
to de tanto peso. Assi lo premeditaron, assi
lo resolvieron, y assi lo Executaron ; como
veras en estos fieles translados, cuyos origi-
nales, se conseruan en el archivo de dichos
Señoros para satisfaccion delos que dese-
aren verlos. Y para que se pueda mas
facilmente cotejar el Hebraico conel Vul-
gar, se divide la Carta del dicho Señor
H. H. en paragraphos numerados : Ad-
virtiendò que si hallares alguna dureza en
la traduccion, debes cortesmente compa-
decerla ; pues la gran distancia delos dos
Idiomas, uno Oriental, y otro Occidental,
no permite trasladarlos de forma, que pa-
rezcan identificados. Vale.

*Copia da Carta escrita ao Senhor H. H. ZEVI,
por o Senhor MOSSEH de MEDINA
GABAY da Zedaca; Por ordem dos
Senhores Parnassim.*

SELOMOH MENDES *Presidente.*
e YOSEPH ISRAEL HENRIQUES.

Londres. A 29 Tamuz 5465.

Senhor; Repartiu Deos nosso Senhor, por sua imensa bondade, de sua Sciencia, a seus escolhidos, para que elles imitando, fizessem o mesmo com quem ignora, e a distribuisssem a quem carece della. He por isso sem duvida, que S. M. como tao devoto, e observante dos Divinos mandatos, infina com o Exemplo de sua muita Virtude, persuade com sua doce persuasiva, e aclara o Juizo dos ignorantes com sua muita Erudição; e he tambem por isso sem duvida, que antevendo o mesmo Deos (como a quem tudo lhe hè presente, quaõ fiel Ministro havia de ter em S. M. lhe distribuiu com tanta largueza, Devação, Sciencia, Zelo, e Virtude; com que tendo Nès a boa fortuna de ter mui largas noticias das incomparaveis boas partes, que juntas concorrem na digna pessoa de S. M. naõ lhe muito de admirar vamos buscar a S. M. por nosso Juiz, com a seguridade que nos acompanha de que nos administrará a Justiça, que lhe suplicamos com sua acostumada candidez, e integridade.

Sendo ocazo, Senhor, que em 23 Kislev 5464, nos fez o Senhor nosso H. H. R. DAVID NETTO, hum elegantissimo Sermão, em que expressou a Doutrina que parece do papel incluzo; a qual a o passo que satisfez a mayor parte deste Kahál, seou mais nos ouvidos de alguns Yehidim que lha censurarao, e depois de muitos lanços, nos presentarao hua petição, de que a incluzo he verdadeira copia; (e por tal vay atestada por nosso Gabay

bay) em que nos supplicao façamos perguntar as palavras de dito Sermao, a algum Beth Din de Ysraél, se são contrarias a Ley de Deos, ou não? E ainda que o Senhor nosso H. H. não cede que as palavras expressas que contem ditta petição são suas, (por seu estylo ser mais levantado) para este julgado as conhece por taes, para com a Sentença ver de adquirir a Paz, que por este cano carecemos. Muitas são as razões por que damos a S. M. este enfado; e como a principal hê as alegadas de sua sobrada sciencia, e muita bondade, nos atrevemos a pedir a S. M. com todas as veras, se sirva dar hua sentença definitiva as espaldas de ditta petição; Se a doutrina contida nella he, ou não, contraria a Ley de Deos? com a mayor clareza possivel. E ainda que para nos, a sentença de S. M. só, teria o mesmo lugar que se fosse promulgada pelo mayor Beth Din de Ysraél, como tememos que os mal dizentes vão mais fundados em Odio que em Zelo, e elles pedirem seja julgada ditta Doutrina por Beth Din; parecendo-lhe a S. M. e sendo muito com seu gosto, (e não de outro modo) bem estimaramos se fervesse S. M. apontar dous Bahalè Toràh, para que juntos com S. M. firmassem a sentença; e com ella ficaria dissipada a maldade, emmudecida a controversia, e estabelecida a verdade. Em falta a esperamos de S. M. só, que não duvidamos tenha o desejado effeito, e nos ficaremos em eterna obrigação a bondade de S. M. pois só de sua Pia, Devota, e Benigna mão, podemos esperar remedio a nosso mal. E assim como o mayor de todos os bens hê a Paz, não tem duvida ser o contrario, o mayor infortunio. Faça Deos sempre a S. M. digno instrumento de a estabelecer, e o guarde por os dilatados annos que pode, para augmento de sua Santa Ley.

Obsequioso Servidor de S. M. que S. M. B.

Por ordem dos Senhores do Mahamad.

MOSSEH de MEDINA GABAY.

Copia dela Peticion de 13. Firmados.

*Muy Ilustres Señores Parnassim, y Gabay del
K. K. de Sabar Hassamaim.*

O Bedeciendo al despacho, que Vms. dieron ala declaracion que presentamos el Domingo passado; manifestamos y declaramos en la presente, que nuestro designio fue, y será siempre buscar, y solicitar la Paz; y si en la ocasion presente no acordamos con los demas, fue por havernos parecido mala la Doctrina que predicò el Señor H. H. en la Tebah, y contra nuestra santa Ley; por lo qual suplicamos a Vms. se sirvan mandar preguntar las palabras del Sermon a algun Beth Din de Ysrael, para que con su determinacion se publique su parecer, y sepan todos si dicha Doctrina predicada es conforme nuestra santa Ley, o no? y las palabras predicadas son las siguientes.

En 23 de *Kisleu* año de 5464, que corresponde a 20 de Noviembre, estilo viejo, de 1703. en la *Perassa* de *Vaiesseb Jacob*, dixo el Señor H. H. R. DAVID NIETO en su Sermon, la siguiente Doctrina.

Dizen, que he dicho en la *Jessiuà*, que Dios, y Naturaleza, y Naturaleza, y Dios es todo uno; Digo que assi lo dixere, lo afirmo, y lo provarè; pues el Rey David lo confirma en el Psalmo 147. Cantad a. A. con manifestacion; El que cubre cielos con nuves, el que apareja ala tierra lluvia, el que haze producir a montes yerua &c. Pero es menester saber (Atencion Judios, porque es el principal punto de nuestra Religion) que este nombre de *Tebah*, Naturaleza, es inventado por nuestros Authores modernos de 400 a 500 años a esta parte, pues no se halla en nuestros Sabios antiguos, sinò, que Dios Bendito haze soplar el viento, Dios haze baxar la lluvia, y Dios haze bolar el roçio; de donde se infiere, que Dios haze, todo aquello que los modernos llaman Naturaleza; de manera que, Naturaleza no hay: y assi aquello que es Providencia que llaman *Tebah*,

Tebah, Naturaleza, es lo que dixé, que Dios y Naturaleza, y Naturaleza, y Dios es todo uno; Esta Doctrina es Devota, Pia, y Santa, y los que no la creyeren, ellos son Hereges, y ellos son Atheistas.

Haziendo Vmds. esta diligencia, seran instrumento de la paz, concordia, y tranquilidad deste K. K.; que es la summa de todas las Bendiciones; pues sin ella, no es ningun bien perfecto. Permita Dios encaminar todo para honra, y gloria de su nombre, y a Vmds-guarde, y prospere muchos, y felices años, para que siempre se ocupen en obras meritorias, &c.

Londres a 25 Tebeth 5465.

Eu abaixo firmado Gabay do K. K. de Sabar Hassamaim, declaro por a verdade, ser a de cima, huma exacta Copia da peticao presentada pellos Senhores Firmados, a os Senhores do Mahamad; cuyo original fica em meu poder.

MOSSEH de MEDINA GABAY.

Londres 29 Tamuz. 5465.

Nos abaixo assignados declaramos, conhecer muy bem a firma de MOSSEH de MEDINA, por havela visto muy diversas vezes, e atestamos ser a de cima a verdadeira firma de sua mao; e que agora esta servindo de Gabay a este K. K. que Deos prospere; e por verdade a firmamos de nossa mao, no dia, e Anno acima.

ABRAHAM LIEVI XIMENES.

JOSEPH MUSAPHIA.

באופן שצריכין אנו להחזיק טובה להחכם הכולל המרום
כמה'ר דוד נישן ה"י על הדרישה שדרש להזהיר את
העם לבל יטו לבבם אחרי דעת הפילוסופים האומרי' בטבע כי ממנו
יצאו תקלות רבות והאיר עיניהם באמונתנו האמיתית שהכל
בהשגחה מאתו יתברך ואמינא יישר כחו וחילו וכל המהרהר
אחריו אחרי דואו דברינו אלה הושעני לו מחטאת :

טו

ועם היות כל אלו דברים ברורים ופשוטים אינן צריכים חיזוק
לבטל כל עודר וטוען רציתי לצרף עמי שנים מן החכמים
המובהקים שבעירנו יע"א ואחרי המשא ומתן הסכמנו שלשתנו על
כל הדברים האמורים למעלה שהן אמת וצדק פה אלטנא יע"א יום
ו' טו מנחם שנת תס"ה לפ"ק :
צבי בכמ'הרר יעקב זל'הר אשכנזי :
ונאם שלמה בן הר"ר נתן ז'ל :
ונאם אריה בא"א מה'רר שמוחה מק"ק ווילנא ס"ט :

שאותו הדבר המחמם או המלחלח הוא האלקורח זהו דבר שאין
לחשוד בו שום כסיל ובער אשר בכל הכופרים שבעולם כל שכן
חכם ונבון בעם המאמיני' בהש'ית ובתורתו הקדושה כל שכן וקל
וחומר שדברי הדורש ברורים ומפורשים (מבלי צורך א' ההתנצלות)
שהם סובבים על קוטב ההנהגה הכוללת באומרו א' שהק'בה עושה
כל אותן העניינים וכו'. ולא יפקפק בזה א' מעקש ומהתל' :

יב

ואם חשבו שלא יתכן לכנות מעשה הש'ית ויתעלה בשם טבע
וחשבו זה לגרעון בכבודו של מקום ישתבח ויתעלה מה
להם כי נועקו על הדורש ה' וקראו אחריו מלא הנה הרב הגדול
הגאון הידוע בחכמה ובחסידות כמ'הרר ישעיה הלוי זצ"ל בספרו
המפורסם שני לוחות הברית אשר נתקבל באהבה בכל תפוצות
ישראל כתב (בתחלות ספרו בפרק הנקרא בית אחרון בשם הרב
בעל עבודת הקדש אשר היה רב גדול ספרדי מפורסם בחכמה
ובחסידות וספריו נתפשטו בכל הארץ) כי שבר עושי מצות
ה' ועונש העובר עליהם הם מבעיים ובוה הסכימו כל אישר עינים לו
וראה בהכמרת האמרת כאשר האריך הרב החסיד בספרו אין צורך
להעתיקו פה כי הוא בצי וקל לעיין בו :

יג

ובן מה שיטגור בפי כל המעיינים ובפי כל חכמי האמרת כי חפץ
ורצון הבר'אנו חיתות כי מטבע הטוב להטיב מסכים לדברי
החכם הדורש גם כן איפוא לא על החכמה הדורש הניכר תלונות
האנשים והם כי אם על כל חכמי האמת קדושי עליון אשר מביח'
אנו חיינ' אלא שאין באן מקום ערעור כלל כי מלת טבע הנאמרת
בו ית' איננה כמלת טבע פרטי הפועל בהכרת אלא חפץ ורצון
המלך הקדוש. בטעם נכון וזה ברור :

באופן

תשובה

ח

וְאָתָּה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי הַחֹכֶם הַמְּרוֹמָם וְנִעְלָה גִּרְוֹ שֶׁהֵם הֵם
דְּבָרֵי הַכוֹזֵרִי בַּמֶּאֱמָר א' סִימֵן עֹו וְע"ו וּמִפְּרָשׁוֹ מִחֲרָר
יְהוּדָה מוֹסְקָאטוֹ אַחֲרֵי הַצְעוֹת רַבּוֹת כֹּתֵב וו"ל וְהוּא ית' יִקְרָא טַבֵּעַ
בְּאֵמֶר כְּמוֹזְכֵּר שְׁמֵרָה לְהִיּוֹתוֹ טוֹבֵעַ בַּחֲוֹתָמוֹ כֹּל מִטְבָּעוֹת הַיְצוּרִים
וְזוֹ הִיא דַּעַת הַמֵּאֻשְׁרִים בְּאֵמֶרם שֶׁהַק"בָּהּ יוֹשֵׁב וּזֶן מִקְרָנֵי דְאֻמִּים
וְעַד בִּיּוֹצֵי כִנִּים וְכו' ע"ש :

ט

וְאֶפְרַיִם נִמְטִייה לְהַחֲכֵם הַדּוֹרֵשׁ ה' יִשְׁמְרֵהוּ שְׁעֵם הִיּוֹתוֹ
(כֹּאֲשֶׁר שִׁמְעֵנוּ) יוֹדַע דַּעַת הַפְּלוֹסוֹפִים הָאוֹמְרִים בְּטַבֵּעַ
מֵאֵם בָּרַע וּבַחֲרָ בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת קְדוּשִׁים דְּבָרֵי תְּסִידֵי עֲמֻנוֹ הָאוֹמְרִים
שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה מֵאֵתוֹ יִתְבָּרֵךְ :

י

וְאַתָּה שִׁמְעֵתִי וְלֹא אֲבִין תְּלוֹנֹרָת הַעוֹרְרִים עָלָיו * אִם מִצֵּד
הִיּוֹתוֹ אוֹמֵר שְׁאִין שֶׁטַב טוֹב לֹלֵל כֹּל הַמִּצִּיאוֹרֵת זוֹלָתוֹ
יִתְבָּרֵךְ וְחֲשַׁבּוּ זֶה לְפִתְיִתוֹת וְגִרְעוֹן כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
הַקְּבֹדָה שִׁיפְעוֹל בְּלִתִּי אֲמַצְעֵי יָדָעוּ כִּי הַמְּבַקְשִׁים אֲמַצְעִירָתוֹ לְהַטְבֵּעַ
וְיִהְיֶה גִדְּהָ הַכּוֹלֵלֶת קְדוּבִים לִיפּוֹל בְּרֶשֶׁת כְּמָה מִכְשׁוֹלוֹרֵת מֵה שְׁאִין
כֵּן בַּמֶּאֱמָרֵי הַשְּׁגָחָת הַשִּׁית בְּכֹל דְּבָר בְּכֹל אֲשֶׁר יִפְנֹו יִלְכוּ בְּטָה :

יא

וְאֵם חֲשַׁבּוּ שְׁדְּבָרֵי הַחֹכֶם הַדּוֹרֵשׁ ה' עַל הַטְּבָע הַפְּרָטִי כְּגוֹן הַמוֹם
הָאֵשׁ וְלַחֲוֹרֵת הַמִּים וְרָצוּ לְהַעֲמִים בְּדְּבָרָיו שֶׁמִּכְלָלִם יוֹבִי
שְׁאוֹתוֹ

היא להכריח שהסיבה המכסה שמים ומפרחת רוחות איננה
הטבע אלא הק"ב והמפני שהאנשים מכנים אלו הפעולות
ומיחסים אותם אל הטבע אני מאיר עיניהם בראיות ברורות
האומרות שמה שהם מיחסים אל הטבע מחוייבי' אנתנו ליחסו
אל הש"ת יצא כזה שלא דובר מטבעים הפרטיים :

ה

ואחר שהכרחנו שדברינו יהיו בטבע הכולל ולא בטבעים
הפרטיים אם כן כשאמרנו סתם טבע איננו בעולם
כוונתנו אל הטבע הכולל כל המציאות שהוא באמת איננו זולתו
יתעלה הכולל הכל ועושרה כל :

ו

וזר שאמרתי שההשגחה שהוא אותו הדבר שהאחרונים
קוראים אותו טבע הוא האלקים רצוני שהשגחתו ית'
והוא ית' הכל אחר באופן שרציתי להורות האנשי' ולהזהירם
בל יערבו מעשה הש"ת עם מעשה הטבע הפרטיי' מפני שהאנשים
אומרים שהטבע הוא המוריד גשמים ומוריד טללים ודה"ערה וח"ל
אומרים שהאלקים הוא העושה כל לו וכך אני אומר שאותו הדבר
שאמרתי שהטבע הוא האלקים רצוני בשביל אותו הדבר שהוא
המציגה ועושרה כל והאנשים בדיו מלבם לומר שהטבע הוא
העושרה :

ז

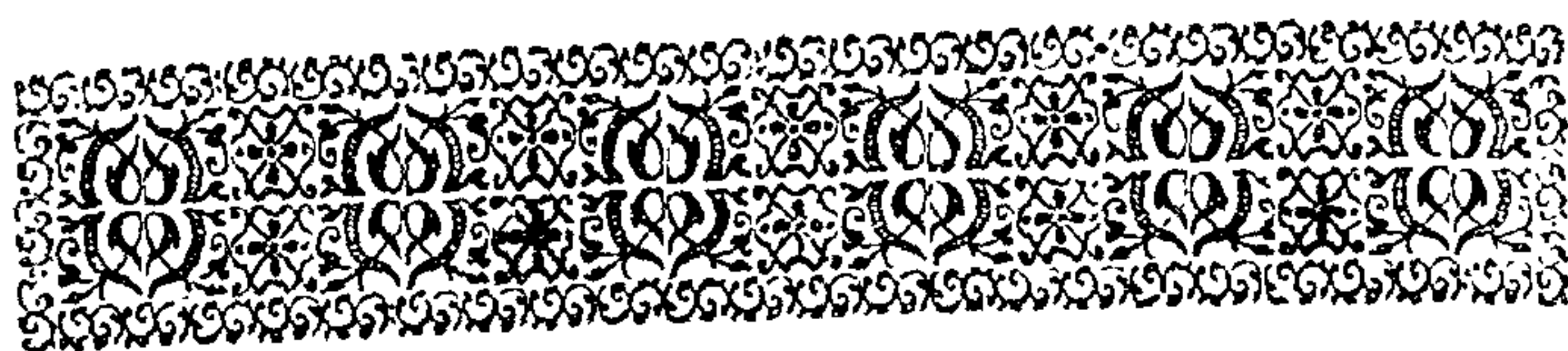
ומה שאמרתי שלימור זה הוא צדיק וישר אני מכריחו ומקיימו
בחדש שמבינו למדנו שהק"ב מנהיג זן ומפרנס עולמו ולא
כאותן הנותנים כבודו לאחר ומיחסים פעולות אלו לטבע כולל
חוץ ממנו ית' הלילה : עד כאן :
יורנו המורה מה בשפט הדיוש :

רואה

אומרים שאמרתי בשיבה שה' יתברך והטבע והטבע והש"ת
הכל אחד אומר אני שכך אמרתי ואני מקיימו ואכריחנו
באחר שרור המלך מקיימו במומור קמו' ענו לה' בתורה וגו'
המכסה עמים בעבים המכין לארץ מטר המצמיה חרים הציר וגו'
אבל צריך לידע (הנו אונים יהודים מפני שהוא העיקר הראשון
מאמונתנו) שיש טבע הוא מהמצאת האחרונים מזמן ת' או ת"ק
שנה סמוך לזמננו מאחר שאינו כצוי בדברי חכמינו הקדמונים וכל
אלא שהק'בה משיב הרוח והוא ית' מוריד הגשם והוא ית' מפריה
כללים מזה מזכרת שהק'בה עושה כל אותם העניינים שהאחרונים
קוראים טבע באופן שטבע אין בעולם ואותו הדבר שהיא
זה שגחה היא שקוראים טבע זהו שאמרתי שאלים והטבע והטבע
והאלים הכל אחד : דעה זו היא ישרה חסידה וקדושה ואשר
לא יאמינו בה הם קראים ואפיקורוסים : ער כאן :
ויש עליו עוררין לאמר כי כרה דובר על ה' :

זוה התנצלות החכם המרום נר"ו

דבר ידוע ומפורסם שהעבים והמטר והצמחים הם טבעים פרטיים
ועיר ידוע שהמכסה אינו הכיסוי עצמו אם כן איפוא אילו
היה רצוני להבריה שהטבעים פרטיים הם האלים מעולם לא היה שום
הכרח לדבר זה לא מדברי המטורר ולא מדברי רבותינו וכל כצוי
שדמיון אומר שהאלים מכסיה עמים בעבים ואינו אומר
שהאלים הוא עם הענן וכו' אלא אומרים שהק'בה משיב הרוח
יאנם אומרים חלילה שתא הרוח ממילא גשמים בבירור שכוונתי
היא

העתק האגרת

שבתב החכם השלם נ"י ע"ה פ"ה כמוה"ר צבי אשכנזי נר"ו
אב"ד ור"מ בק"ק אלטנא יע"א למעלה פרנסי ק"ק
ספרדים שער השמים לעיר לונדריש יע"א :

על גבי הכתב

לוי הגביר המרום ונעלה לשם טיב ולתהלה כה"ר משה די מדינה
ה' גבאי בק"ק שער השמים אשר בעיר הגדולה לונדריש יע"א :
הגבירים הרמים ישרים ותמימים פרנסיומנהיגי ק"ק שער השמים
יע"א אשר בעיר הגדולה לונדריש : יצו ה' אתם אה
הברכה חיים ושלום מעתה ועד עולם :

א

אגרתם החמודה דורשת דבר ה' לתורה ולתעודה : היא
סמכתני ומגדרי הוציאתני לענות על ריב לא ידעתי
אהקרהו כי כן נצטוינו בקש שלום ורפיהו : וזה תורף שאלתם :

ב

החכם המרום ונעלה כמ"הר דוד נישו נר"ו אב"ד ומורה צדק
בק"ק שער השמים דרש בבית הכנסת דרוש זה תארו
בועתק מלשון לעז ללשוננו הקדושה :

אומרים

א